

КОНГРЕС ЗАТВЕРДИВ ГРОШІ НА „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ”

ВАШИНГТОН. — Конгрес великою більшістю голосів, 373 проти 21, затвердив гроші на „Доблю Пі Ей” на наступний фінансовий рік, а також затвердив поправки у відношенні до заряджування „Доблю Пі Ей”. Головний і місцевий заряд буде знаходитись відтепер у руках не одних директорів, тільки виділів з трьох осіб. Ухвали конгресу також мають на цілі златати силу „перевертних організацій”, таких як „Воркерс Елайенс” у Нью Йорку, які захопили великі впливи в „Доблю Пі Ей”. Ці зміни конгрес ухвалив проти волі президента.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПОШИРЕННЯ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт склонюється до того, щоби податки поширити на більший круг людей, які дотепер не платили ніяких податків. Цю справу фінансові кола конгресу візьмуть під увагу наступної конгресової сесії, що зачнеться під осінь.

ЗАБАГАТО ДЕРЖАВНИХ УРЯДНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Мурфі заявив, що Америка остаточно мусить покінути з теперішньою системою державних урядників, серед яких є багато таких, які здобули посади через політичні впливи і дістають на них великі плати, хоч нічого не роблять. Мурфі сказав, що пересічно на кожну родину в Америці припадає тягар \$200, якіми вона оплачує теперішню державну машину. Державних урядників можна зменшити на один мільйон говорив він, і заощадити через те один біліон доларів. Президент Рузвельт, запитаний про ту справу, погодився з тим.

ДАЛЬШІ ІНФЛЯЦІЙНІ ЗАХОДИ В КОНГРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — Одинацять сенаторів створили „штаб” і стараються переперти в сенаті ухвалу, щоб дозволити урядові випустити в обіг нових два біліони банкнотів, а також дати президентові право обчижати внутрішню вартість долара. До них прилучився сенатор Адамс, що ще недавно належав до „економічного блоку”.

ПРЕЗИДЕНТ НАТИСКАЄ НА УХВАЛЕННЯ НОВОГО НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт натискає на конгрес, щоб він ухвалив новий неутралистейський закон, що заки розідеється на вакації. Президент хоче дістати більше свободи рухів у міжнародних справах на випадок війни. Деякі сенатори і конгресмени вже розіхались. Сенатор Бора заявив, що він зорганізує сильну опозицію проти повалення старого неутралистейського закону, який гостро забороняв Америку втручатись у якінебудь чужі війни, й ухвалення нового.

НЬЮЙОРСЬКІ ВЧИТЕЛІ МОЖЕ НЕ ДІСТАНУТЬ ВАКАЦІЙ.

НЬЮ ЙОРК. — Внаслідок того, що стейтова легіслатура обтяла коло шість мільйонів доларів на шкільництво, головний завідувач ньюйорськими школами, Гаролд Кепмбел, заявив, що правдоподібно вчителі і директори не дістануть цього року платних вакацій і муситимуть працювати, або не дістануть ніякої платні.

ЗЛОВИЛИ ЧОТИРЬОХ БАНДИТІВ.

НЬЮ ЙОРК. — Від якогось часу невідома бандинська шайка ограбувала офіси і людей. Поліція ніколи не могла їх схопити, хоч грабіжі повторялись часто. Бруклінська поліція вкінці взялася на спосіб і, привівши на поліцію цілий ряд підозрілих типів, поклікала ті сторони, що були ограблені. Вони в ряді підозрілих знайшли чотирьох, що виконували чисельні грабіжі, які доходили до \$40,000.

АМЕРИКА ЩЕ НЕ РІШИЛА ПОМАГАТИ АНГЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту, на запити, що задумує робити Америка в англо-японському напруженні на Далекому Сході, відповідає, що ще сам не знає. Покищо Америка жертвувала свої послуги, через головного консула в Китаю, як посередництва. Але колиб напруження загострилось і прийшло до зудару між Англією і Японією, то Америка ще не є рішена помагати Англії.

КЛОПІТ З „ФАДЕРОМ ДІВАЙНОМ”.

НЬЮ РОШЕЛ (Нью Йорк). — „Фадер Дівайн”, муринський „пророк” наробив чимало клопоту аристократичній секції в Нью Рошел, де він закупив дім для своїх „ангелів”. Аристократи з тієї секції хочуть позбутись тих „ангелів”.

БЕЗ ДІАМАНТІВ.

Ні, це не дівчина, що носить футра з робітні до крамниці, це відома фільмова зірка Марліне Дітріх. Не має вона на обличчі того усміху, з котрим вона все фотографується, бо вона тепер сумує, бо, як збралася їхати до Європи кораблем „Норманді”, федеральні агенти казали забрати з корабля й 34 пакунки, кажучи, що вона не заплатила вповні федерального податку. Нарешті вона заставила свої перли вартості 100,000 доларів і могла поїхати до Європи зо своїми 34 кунками.

АНГЛІЙЦІ ВІДДАЛИ НІМЦЯМ 6,000,000 ФУНТІВ У ЗОЛОТІ. АМЕРИКА МОЖЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ НА ДАЛЕКИМ СХОДІ.

В урядових колах є таке переконання, що Америка може взяти на себе роллю посередника в далеко-східній напруженні між Японією й Англією.

НЕБУДЕННА ІМПРЕЗА.

Дня 22. квітня вчителька в Купчинцях, пов. Тернопіль, п. Тичинська, казала шкільним дітям прийти до школи в українських національних одягах, навіть з жовто-блакитними прапорами, на спільну знімку. Те саме доручила польським дітям, очевидно в польських національних одягах. І сталося, що вулицями села машинували розрадувані малі школярі з українськими прапорами й відзнаками і польські діти з польськими. Все те було очевидно, тільки для... знімки (цікаво нащо тої знімки?), бо по тій знімці все вернулося до попереднього стану.

ВТОПИЛИСЬ ТРИ ХЛОПЦІ.

В п'ятницю, 5. травня, втопились в ріці Норд Саскачеван, на передмісті Едмонтона Бевеллі, браття Рудольф і Алфонс Праш, один 17, а другий 13-літній хлопець, та їхній приятель, 16-літній Джек Штайнберг. Усі вони з похолодження були, мабуть, німці.

Усі три згадані хлопці зробили собі човен і вибрались ним на прогулку по ріці. Несподівано човен почав набирати води та скоро перевернувся. Браття Праші не вміли пливати, а Штайнберг був добрий плавач і був би врятувався, якби браття Праші не були його вхопились і не потягнули з собою на дно ріки.

ЧЛЕНКИ „НІМЕЦЬКОГО ЖИНОЧОГО СОЮЗУ” ПЕРЕД СУДОМ.

У суботу, 29. квітня ц. р., вчором, закінчилась розправа перед окружним судом у Гнезні проти 9 членів „німецького жіночого союзу” у Гнезні та одного німця. Суд засудив Е. Шретерівну на 10 місяців арешту. В. Вендорфівну на 8 м. і Гізелю Дітманівну на 6 місяців, інших підсудних по 2 місяці арешту. Німця Теобальда суд увільнив від вини і кари.

ЛИСТОНОШІ ДІСТАВ ТРИ РОКИ ЗА КРАДІЖ ЛИСТІВ.

Джордж Руссел Вір, листонош у Ріджайні, Саскачеван, поперх 20 років, засуджений на 3 роки в'язниці у Принс Алберті, коли признався в поліційним суді до вини крадіжки листів з пошти.

Хоч його оскаржено лиш за один крадіж, то в дійсності він брав листи з малими сумами грошей кілька місяців, говорив прокуратор Г. Е. Семпсон, К. С.

Почта дістала була сотки зажалень щодо вкради листів. Всі майже листи були з малими передплатами на тижневик у Ріджайні.

Вір має 48 років і служив у світовій війні з батальйоном з Ріджайні. Він є конатий і батько вісьмох дітей.

КАТОЛИКИ РАДЯТЬ ІЗ ЦИМ „СКІНЧИТИ”.

Під заголовком „Маслосоюз розвивається” польський тижневик „Пшеводнік Католицький” (ч. 18 з 30-го квітня ц. р.) пише про діяльність Маслосоюзу: Рахунок оборотів був близько 78 мільйонів злотих, докладно 77,701,374 зл. і 58 сот. Збут масла відбувався переважно на краєвому ринку. За зиски Маслосоюз м. ін. закупив дві нерухомості: одну у Львові, другу у Станиславові. Іншими словами: українські — отже неприхильні Польщі — кооперативи заробляють грубі гроші на полях або поляхки фінансують українську роботу. Поара з цим покіньчати! — Справді: архикатолицьке становище.

ЧОТИРИ ОСОБИ ЗАТРУЛИЛИ ЗЕМНИМ ГАЗОМ.

При усуванні дошок з новозбудованого збірника на воду в Гольондзі, пов. Білосток, нагло затруївся земними газами робітник В. Чайковський. З допомогою побіг йому товариш Станіслав Вронський, але він теж затруївся. Тоді пішли їм з допомогою ще два громадські службовики, але вони теж утратили притомність. Щойно поліції вдалося витягнути при допомозі населення всіх затруєних і по довший рятуноків акції привернути їх до життя.

САБОТАЖ.

Німецький доразовий суд засудив у Клайпеді чотирьох литовців на смерть за шпигунство. Як устїняли, розміри катастрофального вибуху на просторі одного з фортів у Клайпеді були значно більші, як початково припускали. Унаслідок вибуху згинули 64 німецькі вояки, а тяжко ранених було понад 120.

ДЕ ПЕРЕБУВАЮТЬ ЧЛЕНИ УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

ВІДЕНЬ. — Один з політичних збігів з Карпатської України, уродженець Закарпаття, подає в листі до „Свободи” такі відомості:

В деяких українських і чужих часописах появляються час до часу всякі неправдиві вісті про теперішню закордонну працю уряду Карпатської України. У цій справі треба пам'ятати, що справа Карпатської України, щоправда, хвилево трагічно програна, але ще далеко не закінчена. Українська справа стає тепер з кожним днем актуальніша. І тому треба числитись також і з есентуальною великою зміною обставин і в Карпатській Україні. Ця справа готова вяснитись уже в найближчих місяцях.

Під цю пору президент д-р А. Волошин перебуває в Берліні й веде неофіційні переговори з німецьким урядом. Прем'єр Ревай перебуває в Братиславі й удержує постійний зв'язок з през. Волошином. Міністер Ревай веде політичну акцію, а крім цього організує допоміжні акції для втікачів і виселенців з Карпатської України. Його заходам треба завдячувати зорганізування Української Торговельної Академії в Братиславі. Міністер Степан Ключурак перебуває в Празі, де працює в порозумінні з президентом Волошином і прем'єром Реваєм. Помагає організувати поміч і шукати праці для тих утікачів, що знайшлися в протектораті. Пізніше всі члени уряду зосереджують дальшу політичну працю в Братиславі.

ПРОСВІТЯНСЬКА ВІДЗНАКА ЯК — ПОЛІТИЧНА.

ЛЬВІВ. — „Діло” з 31. травня б. р. подає, що львівські поліцаї конфіскують ювілейні відзнаки Товариства „Просвіта”. Вимагають від тих, що їх мають, щоб мали при собі фотографії „довод особисті” і членські грамоти „Просвіти”. Не вільно також носити ані на ший ані на одній хрестика з написом „Пам'ятка хрещенина Русь-Україні”. Польська поліція ті хрестики здирає і ще робить донос. Такі відзнаки як „Просвіти” і згадані хрестики вважає вона „політичними відзнаками”.

ПОМЕР О. ВАНЬ.

ЛЬВІВ. — Дня 26. травня помер о. Лев Вань, катехит у Самборі. Похорон відбувся в Лежайську. Покійний був довгий час в Америці. Між іншим діяствовав як священник у Джерзі Сіті, Н. Дж.

НОВА ТРАГЕДІЯ З СУБМАРИНОЮ.

ПАРИЖ. — Треба рахуватись з тим, що вже нема ніякого рятунку для 4 офіцерів і 59 моряків, що знаходяться в французькій підводній лодці Фенікс, яка пірнула під воду в Кам Ран Бей в Індокитаю і не виплинула.

ПОЛОГОСКИ ПРО БУНТИ В НІМЕЧЧИНІ.

ВАРШАВА. — Агенція Аваса подає, що німецька тайна поліція (Гестапо) арештувала 50 офіцерів німецької армії й 17 цивільних осіб ніби за те, що підготували в Східних Прусах заговор проти гітлерівської влади.

ЯК ЦЕ РОЗУМІТИ?

ВАРШАВА. — Офіційно повідомляють, що не є правдою, щоб концентровано великі німецькі сили на польсько-словацькій границі. А польська преса далі подає, що та частина Словачини, що прилягає до польської границі, є завадена німецькими військами, яких число постійно збільшається.

СПОКІЙ...

ПРАГА. — Назагал у столиці Чехії, як і по інших містах, панує спокій. Але саме цей спокій людей дуже денервує, бо вважають, що це вступ до якихсь великих подій. Але яких саме, того ніхто не знає.

НОВИЙ КЛОПІТ АНГЛІ.

ЛОНДОН. — Що робити з японською блокадою в Тіянціні? Це те питання, що завертає голову англійському урядові, який хоче виждати і тому є проти гострих мір проти Японії. Кажуть, що Японія певна, що Англія не ввійде з нею тепер у гострий конфлікт, бо має під носом клопіт з Німеччиною.

ФРАНЦІЯ БУДЕ ПРИ ПОЛЬЩІ.

МОСКВА. — Ще все не пропало. Ось це є те, що можна сказати про військовий союз між Англією, Францією і Советами. Дуже тяжко його зіпнути. Але цікаве те, що підкреслюють, що навіть на випадок, якби до цього не дійшло, Франція буде боронити Польщу перед Німеччиною. Навіть, якби вибухла війна через Данцію.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРІОДИКАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Платити за три копійки.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	Один рік	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Шість місяців	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Три місяці	\$1.75
Число в націоналі (з англійською мовою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	Один рік	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Шість місяців	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Три місяці	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	Один рік	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Шість місяців	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Три місяці	\$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИ ГІСТЕРІЇ

Відомий ліберал проф. Генрі Елмер Барнес звертає увагу на те, що справжній фашизм є дійсно для Америки справжньою загрозою. І додає, що такою справжньою загрозою боротись. Зате остерігає перед протифашистською гістерією, себто перед тою хворобою, яка дуже поширюється в Америці, і яка додає фашизму у всьому, що нам не подобається. Та хвороба є, на думку Барнеса, дуже небезпечна, бо веде до того, що люди не будуть ставитись серйозно до властивої боротьби з фашизмом, і то тоді, коли фашизм дійсно зачне заглядати в нашу хату.

У цій справі підкреслює д-р Барнес ще й те, що написала про це Лилієн Саймс у „Гарперс Мегезин“. А вона звертає увагу, що це помилково лувати багато ліберальні фашизм з реакцією, бо ніде, в ніякому краї, реакціонери не були творцями фашизму. Відомо, що фашизм поправді повстав як реакція на економічну нужду і тому видивав радикальні економічні й земельні реформи. Мисс Саймс глядить легковажно і на різні „фашистські організації“ в Америці, що то виступають з різними „коліровими сорочками“. Вона твердить, що коли фашизм мав би коли захопити Америку, то він її захопить через — лівих. Це вони будуть заводити фашизм, і то в імені охорони демократії і під кличем потреби переведення радикальних економічних реформ. І тому, якщо фашизм затримують коли в Америці, то, як твердить мисс Саймс, буде це доконане під улюбленим американським кличем — демократії, і буде це мова — лівих. Мисс Саймс не вірить, щоб чужина могла заціпити фашизм в Америці. Такий імпорт тут не прийметься. Зате може тут зродитись своєрідний фашизм, викликаний економічно визискуваними, безробітними, людьми без засобів до життя, що захочуть взятися за розпучливий крок. А таке можливе в часах економічної депресії й великого безробіття. Тому, на думку мисс Саймс, буде краще, коли будемо менше думати за фашистських диктаторів в Європі, а присвятимо більш увагу таким економічним і соціальним реформам в Америці, які забезпечать можливість життя тій більшості, що тепер цього забезпечення не має. Отже треба боротись з фашизмом, але розумно, а не по демагогічному. Треба боротись такими засобами, що усувають у нашому суспільному і господарському житті всі ті недомогання, з яких зроджувався фашизм в інших краях.

Повищі думки це здоровий підхід до справи. Це певне, що коли будуть усунені причини, що сприяють фашизму, то, очевидно, не буде потреби боятись, щоб фашизм міг захопити Америку. Бо ця „хвороба“ здорового тіла не чапється. Таке виходить з вище наведених думок.

ЗАРОЗУМІЛІСТЬ

Поручаю кожному українцеві книжку видання Івана Тиктора „Історія Української Культури“. Книжку цю, як і інші дві книжки цього видання („Велика Історія України“ й „Історія Українського Війська“) видано з такою силою прегарних і цікавих образків, з такою силою майстерно підібраного матеріалу, що ані один українець не може тепер без неї обійтись, якщо хоче адекватно пізнати, чим жив і що думав впродовж довгих століть свого життя український народ. Іноді в цій книжці можна знайти навіть цілком несподівані ілюстрації нашого сучасного життя. Ось, наприклад, на ст. 269 зустрічаємо в ній таке оповіданнячко, взятє з проповіді Антона Радивилівського, що жив у XVII ст.:

„Одного разу осел, лисичий лев зав'язав таку спілку, щоб здобич, яку хтось із них роздобуде, ділити поміж себе. Приходилося роздобути більший полов. Лев, як старший, казав робити поділ ослів. Цей, думаючи, що він рівний лвові, розділив здобич на рівні часті. Лев не міг цього стерпіти, кинувся на осла й роздер його. Потім казав ділити лисичі, але вона, як мудрий і хитрий звір, зрозуміла, що осел за свою гордість утратив життя, тому тільки малу пайку собі полишила, віддаючи все інше лвові. Лев похвалив її і запитав: „Лисиче, хто тебе навчив такої штуки?“ Вона відповіла: „Пригода, що трапилася ослів“.

Зауважимо перш за все маленьку помилку в термінах: осел утратив своє життя не через „свою гордість“, а через свою „зарозумілість“; не треба змшувати ці два поняття, бо гордість — прикмета позитивна, а зарозумілість — прикмета від'ємна. Бо гордість — це свідомість своєї людської гідності, що випливає із свідомості своїх дійсних прикмет, своїх дійсних заслуг, це — ясне усвідомлення своєї ролі в світі та місця, що на нього заслуговується в гієрархії загальних цінностей. Зарозумілість це — нерозуміння й надмірне перебільшування своєї дійсної ваги в світі, це повна нездатність відчувати гру пропорцій, це повна нездатність мати почуття смішного. Бо зарозумілість завжди викликає сміх в інших. Бо зарозумілість виявляє непомірність бажання й зусилля з наміченою ціллю, і втворює поряд дійсно великого його потворну карикатуру. Всім відома старовинна байка про жабу, що хотіла зробитися волом

завбільшки, дулася, дулася, аж поки не допнула. Читаючи вище наведене оповідання Радивилівського про лва, осла і лисичу, я думаю про деякі держави, про тих, що з ними вже сталося, і тих, що ще може з ними статися. Притому хотів я провести аналогію між лисичою і польським міністром заграничних справ Бекон. Але її ніяк не міг перевести. Бо лис, як каже Радивилівський, це „мудрий і хитрий звір“, що вміє вчитись на пригодах інших. Не можна сказати, щоб Польща навчилася якоїнебудь крихітки от з такої пригоди, що сталася Чехословаччині. Не нам тим журитись! Національний тип Заглови зберігається й панує далі; будемо надіятись з тими самими наслідками, до яких він приводив і в попередніх періодах польської історії.

Але будемо надіятись також, що наша українська нація не піддасться Загловиним слідами, а зуміє завжди і по всіх усядах дивитись тверезо, зберігаючи свою національну й особисту гідність, але й не наступаючи нікому без потреби на ноги.

Зарозуміла людина, як каже італійський фізіолог Мантега, завжди має в своїх руках театральний бінокль, і з тією тільки різницею, що коли думає про себе, тримає бінокль як слід, і тому його власний образ побільшується тисячі разів; а коли думає про інших, звертає бінокль до них об'єктивом, і тому бачить їх поменшеними тисячі разів. Як гра оптичних ілюзій, цей опосіб дивитись на себе і на інших може видаватися навіть дуже цікавим, але в пристосуванні до реального життя взагалі, а до політики зокрема, він дає найгірші наслідки.

Свого часу в „Нашому Праторі“ була цікава стаття „Проти зарозумілості“. В цій статті читаємо: „Коли десь у громаді не видно жадного поступу в культурно-освітній праці, то причиною застою, а то й занепаду є те, що там людям здається, що вони вже все знають. Вони у своїй глупій зарозумілості кажуть, що нам нічого не треба, нам не потрібна, щоб нас хтось учив, ми маємо свій розум, нас ніхто не переконає і т. п. Вони не відчит чи реферат не прихотять, книжок і газет не читують, бо вони нікому не вірять... Через те по наших селах і містечках витворився тип людей, що наче кертисі підточують усяку громадську роботу. Це не байдужість, що з невідомості тримаються

темноти і вже жили з цим, що вони все мають бути оці, станні, найгірші і погорджені, але це такий тип людей, що вдають навіть свідомих, премудрих, усюди потакують головами, хитренько всміхаються, що й з інших похивають, а самі неграмотні і заскорузлі у своїй невідомості і наївності. Вони в дурній зарозумілості не хотять піднести до просвічення і свідомості і зробити перелом у своєму поступованні, щоб не признатись, що вони були темними. Це так само, як неонид „твердий русин“ тільки тому не хоче признатись, що він українець, щоб не виглядало, що він передтим на правду був збагачений московськими поспілками“.

Видержує „характер“! Шевченко не зносив оцієї зарозумілості і нерозвинувся проти неї дуже гостро:

„Якби ви вчилися, так, як треба, То й мудрість би була своя. А то залізає на небо: І ми — не ми, і я — не я. І все то бачив, і все знаю, Нема ні печала, ані раю, Немає й бога, тільки я Та кущий німець уздовзав, А білий нікого...“

Це він так — проти „землячків“, що, „просвітившись“ по різних Москвах та Петербургах, а іноді і по Парижах та Берлінах, виявляли свою зарозумілість щодо рідного, українського.

Але бачив він і інший рід зарозумілих землячків, що, не творячи нічого позитивного на полі рідної культури, чванилися колишньою славою й культурою нашої Батьківщини:

„Чогож ви чванитеся, ви, Сини сердешної України? Що добре ходите в ярмі, Що краще, як діли ходили? Не чваніть: з вас деруть ремін, А з них, бувало, й лій топили! Може чваніть, що братство Віру заступило? Що Синопом, Трапезунтом Галушки варило? Правда ваша: найдалісь, А вам тепер вадить, І на Сні мудрий німець Картопленьку садить... А чваніть, що ми Польщу Колись завалили! Правда ваша: Польща впала, Та й вас розвалила“.

Як бачимо, підсумки досить сумні. В наших часах ми вже можемо далеко оптимістичні-

ше дивитись і на минуле (що в ньому не тільки епопея Національної Революції, але й недавні події Карпатської України вписали славі, героїчні сторінки), і на сучасне, що в ньому націоналістичний рух охоплює все ширші народні маси, розпалює в них усе пристрашнішу тугу за власну державність, за власне незалежне національне життя... Можемо і мусимо бути горді. Не можемо і не сміємо дозволити нікому наступати нам на ноги, або вживати нас як якусь ганчірку, для власних потреб, але остерігаймося бути зарозумілими. Не дурно один з найбільших сучасних фашистських філософів, академик Орестано, писав недавно в своїх „Думках“:

„Не завжди траплялося мені бачити злочинство покарання у цьому нашому світі. Навапак! І такий стан річей уже

зауважено з давніх часів, коли й св. Августин уже його зауважив і намагався дати йому метафізичне пояснення. Але одну річ я завжди і невідмінно бачив покараною і причиною націоналістичного руху — зарозумілість. Очевидячки, існує різниця граційальних сил у цих двох ріжних випадках: терпимість, досить широка у відношенні до злочинства, і байдужість та загальна ворожість у відношенні до зарозумілості. І дійсно, з огляду на те, що в цьому світі все між собою пов'язане, очевидно, справи розвиваються в той спосіб, що злочинець у трудній хвилині знаходить допомогу або в добрих людей, що йому прощають, або серед злочинців, що додержуються солідарності, але зарозуміла людина ніде і ніколи не знаходить собі співчуття“.

Евген Онацький, Рим.

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА — ЦЕ ГАРАНТІЯ НАШОЇ СВОБОДИ

Написав: Джеймс Трусов Адамс.

(Заввага: Дж. Т. Адамс це відомий американський історик, автор книжок „Ди Епік оф Америка“, „Ди Марк оф Демокрасі“, тощо. Ця стаття це скорочення довгої статті Адамса, що була поміщена свого часу в „Нью Йорк Таймсі“ Друкуємо її за дозволом загаданой газети. Стаття Адамса це третя з черги стаття про демократію, які пишуть визначні родовиті й натуралізовані американці для Чужомовного Інформаційного Бюро. За висловлені в статтях думки відповідають лише їх автори).

В часах, коли топчеться особисту свободу, коли диктатори не лиш потуряють, але й заохочують до особистої пімсти, в демократичних країнах люди ставляться з великою пошаною до законів про

права людини. Це символ людської перемоги над варварством і гнетом, в існуванні котрого люди додають охорону особистої гідності.

В Америці конституційні права, „Бил оф Райтс“, лягли в основі перших десятих поправок до конституції. В першій тощі виразно зазначено чотири основні свободи: „Конгрес не має права установляти закони про релігію, забороняти віруючим виконувати їх релігійні приписи; обмежувати свободу слова, преси і мирних зібрань, на яких люди обговорювали свої негодуювання до уряду“. Далше говориться про особисту свободу. „Людям не повинно забороняти носити зброю... Не можна без згоди власника в мирних ні у воєнних часах безправно кватирувати жовірів у приватних домах... Люди мають право на свободне життя, тому не тільки робити неоправдані треси і загарбувати приватне майно“.

Про громадські свободи в тих поправках говориться так: „Не можна нікого ставити перед суд за більший злочин доти, доки обвинувачення проти нього не потвердять присяжні (гренд джюри)... Не можна без відповідного винагородження конфіскувати приватну власність для громадського вжитку. Обвинувачений має право домагатись скорого публічного суду перед устосторонньою лавою присяжних... Не можна ні накладати великого залога на обвинуваченого, ні надто тяжко його карати“.

Це дуже важні постанови, особливо тепер, а саме в обличчя того всього, що робиться нині в Європі. Кожну з цих гарантій громадських свобод, які ми дістали в спадщину від своїх пращів, в тоталітарних краях нині не лише обмежено, але й осміяно як слабкість демократії.

„Бил оф Райтс“ показав свою силу вже 1798 року. В той час партія федералістів, користаючися законом під назвою „Еліен енд Седішн Ектс“, арештували і тяжко покарала редакторів опозиційної партії, але Найвищий Суд звільнив їх від вини і кари. Конгрес уже кілька разів хотів касувати ті конституційні права. 1886 року хотів легалізувати перехоплювання приватної кореспонденції, 1890 року хотів управити арешт і засуд на тяжку працю без лави присяжних, 1899 року намагався увести в життя таке право, щоб було можна людину засудити без свідка. Кожного разу, як конгрес хотів касувати загані закони, то

ЯК ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ ВІДГУКНУЛИСЯ НА ВІЙНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ПРОТИ ПОЛЬЩІ

(2)

Теребовельські міщани з козовницькими селянами спіймали його, зв'язали руки взад і — як каже судовий акт — „як розбийника на найбільшу ганьбу та неславу шляхетського стану“ поведи до Теребовлі на суд. Відрубав йому голову Дашко Зубашин.

Янівські міщани приловили 5. жовтня шляхтича Войсеха Сабінського, дідача села Хелборок. Міщани, що назвали себе козаками, спіймали Сабінського, вивели за міську браму, здерли одіж, затовкли його та закопали в багнистім місці. Коли розійшлася чутка, що шляхта замкнулася у будзівницькому замку, збиралася велика ватага селян, запрошених міщанами, і рушила на Янів. Були тут міщани з Хоросткова, між ними три священники, селяни з Косова, Косівки, Ласковець, Довгого, Гришівки, Підгайчиків, Деренівки й ін. В місті добре зорганізувались, поділились на сотні. Янівські міщани були дуже рухливі в походах. Звичайно не ходили самі, лише лу-

чилися із селянами. В повороті з Будзівни здобули замок у самім Янові, рознесли фільварок Замоховського, знищили став. Пошкодований рахував шкоду на 1,000 зл. З нимчанами ходили підгайчицькі та кобиловодзькі селяни на двір у Підгайчиків, вчинили шкоди на 5,000 зл. Янівські міщани ще довго і після відходу козаків нищили поляки, м. ін. спалили двір у Довгій, заподіявши шкоди на 8,000 зл. Помагали при цьому і місцеві селяни. В походах брав участь і янівський священник, певно як старшина.

В Будзівні скоронилися в укріпленому замку шляхта. Коли прийшли козаки здобувати замок, один зпоміж тих, що там скоронилися, щоб обронитись, став намовляти, щоб замок піддався. Це був українець. Обіцявав, що тоді нікому і волю не спаде з голови. Замок піддався. Козаки одних повбивали, інших продали татарам, добро розграбили. Замоховський рахував свою шкоду на 30,000 зл. Міщани Хоросткова також

збунтувалися 5. жовтня, зорганізувалися, вбили кількох шляхтичів і пішли в околицю. В Говиліві вдарили на двір, частину худоби зіли з козаками. Шкода доходила до 7,000 зл. З ними були три хоростківські священники. Міщани Товстого над Збручем разом із міщанами з Сатанова спалили в Кловирні двір із усіми будинками, стави понищили. Тут були два священники з Товстого. Тіж міщани з селянами з Борок, Новосілки, Зеленої, Перекаліди спустошили всі двори Ани Злочевської. Глибовські селяни спалили двір у Глибові.

Міщани Струсова із селянами з Варваринців, Різдянів і Дарахова ходили походом навіть доволі далеко. До Сонової та Соколова над Стрипою прийшли запрошені тамешніми селянами. Пограбили і спалили оба ті двори, полищені дідачами, заподіявши шкоди на 6,000 зл. В Сонові зробили шкоди на 14,000 зл. Забрали головну худобу. В похід йшли два священники з Варваринців, три з Різдянів, один із Вертеб.

5. жовтня служба дідача з Варова втікала з худобою на захід. В Товстолузі селяни розігнали службу, худобу забрали: 95 волів, 45 коров, 60 ягнел, 33 телята, 300 овець. Ко-

сівські селяни допали 5. жовтня гурт шляхти-втікачів. Побили їх, одного вбили. Селяни з Вербоваць і Ласковець, що перед загальним повстанням, 2. жовтня, забрали худобу дідача, коли служба гнала її з Бучача до Могилівця. В Могилівці забрали дідачеву зброю. Також у Білім Поточі і Бічківцях селяни зараз з самого початку спустошили двори.

Після розгромлення польського війська під Пилявцями дідача Злочовська відвезла досе добре до чортківського замку, худобу, в цьому 170 коней, до Бучача. Майно, зложене в Чорткові, дісталось у руки міщан. Відсі міщани й селяни пішли до Бучача, де при допомозі місцевих міщан забрали решту маєтку Злочовської. Селяни з Тлустого, Лисовець і Головинцеві зруйнували замок у Червоногороді. В цих сторонах була якась краща організація, бо один селянин з Головинцев, Дюк, виступав під титулом полковника, інший, з Лисовцев, звався осаулом. З ними був і головичинський піп. В поході на червоногородський замок були селяни з Торського. Один із тих селян, Петраш, названий „ватагом“ або полковником. Селяни з Шипівців і Шерешівців разом із іншими сусі-

дами пограбували село Іване.

На Покутті Василь Амброджів із Живачева на муках у миски суді в Поточі зівнав про початки тамешних бунтів: „Коли були бунти на Покутті, немало обібралось старших, а це: Кроків із Кунашова, Литус із Обертину, Олександра Чевадського з Олеші, Яремко Попович з Товмача. Вони, як сотники, зібрали чимало людей, здобули палагичий замок, хто там був, повбивали, добро, як срібло, золото, гроші, одяги і що лише там було, забрали“.

Проводилими напад на Палагичі були: вїт Савка та лавники Лавер Серафим, Андрій Воронський, Василь Славита, Кіндрат Козинський, Степан Цирулик. Вони зорганізували селян того повіту, озброїли, під прапорами і з музикою пішли на Палагичі. В поході брали ще участь селяни Озеряни із священником, Олеша із священником, Грушка із священником, Бортички із священником, Надоріжні із священником, Голіграді і Долина з двома священниками. До палагичького замку звів був Трусовський багато річей з товмачького костела, вартості 2,000 зл. Все те попалося в руки повстанців. У Палагичі і інші шляхтичі зложили були свої маєтки, сам Марцін Селецький з Обертину втра-

тив тут 10,000 зл.

З Палагич пішли повстанці до Товмача, забрали збіжжя з фільварку Трусовського, який годували коні. З паркану, що ним був обведений костел, збудували вежу, щоб могли легше перейти поляки. В лісі вбили товмачького дідача Петра Островського, його двір знищили. Із товмачан якийсь Яремко зветься полковником, так само священник Василь з Озеряни, Максим Чевага з Олеші.

Небаром, товмачани відступили провід якомуś Семенові Височанові. Він визначувався незвичайною енергією й організаційським талантом. До нього сходились околиці громади і небаром він мав 15,000 людей. Головний його табор стояв в Отині. Навіть українська шляхта вступала в ряди Височана, напр. із Ісакова Матія Книгиницький, Богдан Грабовський, оба з синами, Петро Березовський, Дмитро Татомір. Шляхта займала почесні місця у Височановім війську, була полковниками. Височан здобув Пнівський замок при підмозі козаків. Досі цей замок лежить у руїнах.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Найвищий Суд до цього не допускав.

Поправді сказати, ми вже так жили з правом людини в Америці, що мало хто з нас застановляється над тим, яку саме вартість мають для нас ті конституційні права. Вони не лиш охороняють нас перед утиском з боку уряду, але і не дають спромоги більшості заступитися перепетими нею законами над меншістю. Гарантовані закони охороняють не лише приватну власність, але і право критикувати уряд та право почину до зміни уряду. Ініціативу до зміни завше давала меншість.

Коли добре застановимось над значінням конституційних прав, тоді доперва зможемо уявити собі, яку кольосальну роль відіграли вони в будові американських традицій і американського народу взагалі. Без „Бил оф Райтс“ ні тут роджені американці, ні мільони тих людей, які приїхали сюди з менше вільних країв, не мали б нагоди ушасливити своє життя. Конституційні права роблять людину свободною, дають їй право думати і висказувати свої думки публічно. Цим власне американець різниться від членів інших народів.

Тепер віе на світі дух нової політичної філософії, яка захоплює один край за другим. Через цю політичну філософію у високо культурних і цивілізованих країнах перестала існувати особиста свобода ділань і в більшості шезла воля.

Якщо був коли такий час, що треба було читати конституційні права і застановлятися над їх значінням, то він прийшов саме тепер. Свобода в Америці небуденна, але ми мало-над нею застановляємось. Існують суди, які піддержують проведення в легіслятурах законів. Молімося, як і коли хочемо. Не боїмося, що до нашої хати візє Гестапо, або щось йому подібне. Ніхто не конфіскує нашу приватну власність. Можемо свободі збиратися й обговорювати громадські справи, дебатувати, критикувати. Маємо тайне право голосування. Наша преса має право писати і критикувати, що захоче. Політична меншість має право ділань й ініціативи, так, що, здобувши довіру громадянства, може взяти керму держави в свої руки.

В Америці ми є вільні люди, тому, що воля була ідеалом американців від самого початку існування республіки. Вони зазначили це в перших словах Деклярації Незалежності і поклали її в основу конституції. Не забуваймо, що за ті гарантовані права, які маємо в Америці, людство боролось цілими століттями; за них пролило море людської крові, і якщо ми все те втратили, то наступним поколінням було б треба ще раз зводити боротьбу за право жити на світі так свободно, як ми живемо.

Треба також знати, що існування свободи залежить від самих громадян, які мають захищати їх від нетерпимості і зневаги. Існування наших гарантованих законів, „Бил оф Райтс“, також залежне від того, як ми будемо розуміти і цінувати основні права людської гідності, яку вони охороняють. Будьмо чуйні!

Між артистками.

— Як почуваш себе заму-жем?
— Зовсім, як в театрі. Що для наступають сцени одна за одною...

Абстинент.

— Ов, ти пеш тепер лише мінеральні води?
— Це, бачиш, від тоді, як я побачив мою тещу подвійно, я став абстинентом.

• 3 ДНЯ.

СУПИ, СОВИ І КРУКИ.

Радикали, гетьманці і большевики далі напружують усі сили, щоб вини за трагедію Карпатської України звалити на українських націоналістів і тим чином сплюгавити цілий цей рух. Аж дивно робиться, скільки енергії є в них для цієї цілі. Та фактично вони не наводять дійсних доказів на те, в чому саме заключається вина націоналістів, а тільки у своїй скаженій ненависті до націоналістичного руху забирають себе на кожному кроці. Ось візьмим хочби таке: Давніше, перед трагедією в Карпатській Україні, всі вони. Народна Воля, Наш Стяг і У. ШВІсти, до нудоти повторили, що націоналісти не мають ніяких впливів, ні в краю ні за границею. Тепер же, коли мадяри захопили Карпатську Україну, вони до нудоти переконують, що за це вина відіості спадає на націоналістів.

Панове гетьманці, радикали і большевики! Запам'ятайте собі раз на все, що спровокувати мадярський похід на Карпатську Україну могли лише люди, які мали в себе і в міжнародній політиці величезні сили. Тому рішиться на одну із ваших брехонь: або націоналісти мали величезні сили й „завалили Карпатську Україну“, або були „дітвками“, „каварняними політиками“ без впливів і сили, як це ви ввесь час твердили, і тоді не могли завалити Карпатської України.

ЧИ СПРАВДІ ХТОСЬ ЗАВИНИВ?

Що в Карпатській Україні в часі тих напружених хвилювань мусіли діятись і помилки, це ясне як сонце на небі. Це таке самозрозуміле, що навіть коли ніхто словечком про ті помилки не згадував, то здо-рово думаючи людина мусіла сама догадатись, що вони таки мусіли бути. Що більше, колиб подібна трагедія зайшла десь в іншій краю, за сто, тисячу літ, то також з проро-чою певністю можна сказати, що помилки будуть. Знаємо, що в часі війни робили помилки англійці, французи, німці. Деякі з них були навіть фатальні. А проте ні одна на-

„УКРАЇНА — НАЙБІЛЬША ПРОБЛЕМА ЄВРОПИ“

— пише відомий англійський журналіст ЛАНСЕЛОТ ЛОТОН в останньому зашиті відомого англійського журналу

EAST EUROPE

AND CONTEMPORARY RUSSIA

У цій статті автор показує, чому в Європі не буде мира, поки не буде сповнене бажання українського народу жити свободі в своїй державі. Стаття писана з становища англійських інтересів і тому якраз подвійно цікава для кожного свідомого українця.

У главі цієї статті під наголовком TWO DIFFERENT PEOPLES автор збирає підсумки наукових розслідувань про різниці між українцями й москалями.

Поза цю статтю українська справа згадується в багатьох уступах інших статей цього самого журнальничка. Крім цих статей біжучий зашит цієї публікації представляє інші важливі справи східної Європи, котрі посеред-но мають глибоке значіння для українського народу, як: стаття про подружжя й родину в советській Росії; стаття про державну політику Росії супроти Кавказу й Туркестану; стаття про заходи большевицького уряду коло закріплення робочої дисципліни.

Зшит має 112 сторінок і є необхідною публікацією для всякого, що зацікавлений поширенням знання української справи серед великого світу англійської мови.

Ціна 25 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЮРІЙ ГОРЛІС-ГОРСЬКИЙ

В ОКОЛИЦЯХ ХОЛОДНОГО ЯРУ НАД ДНІПРОМ НА ЧИГИРИНЩИНІ,

існувала в останню революцію СВОБІДНА УКРАЇНСЬКА „РЕСПУБЛІКА“, котрої громадяни боролися під українським прапором проти червоної московської горди аж до 1922 року, даючи цим живий приклад, як невеликі числом, але сильні духом можуть успішно боротися з незрівнянно сильнішим ворогом. ОТСЮ ВЕЛИКУ ПОДІЮ, що стала вже предметом історичних розслідувань та сюжетом поем і драм, автор, що самий був її учасником, уобраз у формі повісті, даючи цим читачеві немов би нагоду брати особисто участь у великопам'ятній боротьбі.

2 ТОМИ — 2 ДОЛЯРИ.

Замовляти у:

“SVOBODA”

81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ція не аогиджує себе за ті помилки так, як це роблять у нашому випадку наші гетьманці і радикали, не вчислюючи большевиків, що роблять це по наказу Москви.

Кожна нація старається піднести гарні, героїські сторінки своїх змагань, щоб заховати серед загалу пошану до своєї нації.

ЩО ПИШУТЬ ЧУЖИНЦІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Знаємо, з якою пошаною писали і пишуть чужинці про те, що діялось у Карпатській Україні. Знаємо, що писала американка Ен МекКормик, що писали французькі газети, а навіть польські. „Меркуріюш Польські“ писав, що хоч далі відноситься ворожо до само-стійної України, то клонить голову перед її героїзмом. Він дослівно написав: „Якби я був командантом мадярської

сотні, то на власну відповідальність приказав би віддати почесну сальву поляглим Січовикам“.

Англійський журнал „Іст Юроп“ ч. I том 3, 1939, пише: „Без ніякої надії на перемогу українці по героїськи ставили опір. Мадяри трактували їх як бунтарів, а фактично вони були вояками, що обороняли свій край перед на-їзниками; і прихильцем вистрі-ляли велике число із них, включаючи немало політичних та мілітарних провідників“.

ХТО ТВОРИВ ТІ ГЕРОЙСЬКІ ДІЛА?

Гетьманські, радикальні і большевицькі супи, сови і круки стараються представити, що все, що гарне і добре сталося у Карпатській Україні, сталося завдяки їм, їхнім здо-ровим силам і елементам.

Алеж бо всі всесторонні критики виразно стверджують, що всі ті карпатські лицарі, які своїм героїзмом дивували світ, були наскрізь просякні націоналістичною ідеєю. Це ті, що всюди здоровили себе словами „Слава Україні!“, це ті, що, коли їх розстрілювали, також і вмирали з оком „Слава Україні“. Яким правом ті радикально-гетьмансько-большевицькі нищильники об-кидають багном ось тих геро-їв-націоналістів? Чи тому, що дехто зпоміж них, може один на сто, чи тисячу, не виявився як слід з свого завдання? І чи можна за те обкидати багном переважаючу лицар-ську більшість?

ЧИ ПРИЙМАЛИ СТАРШИН?

Ставлять ті нищильники ще й такий „конкретний“ закид, що команда К. Січі не допу-скала до проходу тих фахових старшин, які зза границі голо-сили до них на службу. А водночас із безсоромністю по-вії закидають ген. В. Курма-новичеві, старому українсько-му ветеранові, що той у кри-тичний хвилині не прийняв служби і „втік до Відня“. О-тож, котре є брехня: чи те, що не приймали старшин із за границі, чи те, що ген. Кур-манович „утік“? Бож оба ці твердження виключають себе взаємно. Коли не приймали на службу, то й ген. Курманович не міг служити, значить, не „втік“. Коли ж він втік, хоч

міг служити, значить брехнею є те, що не приймали старшин зза границі.

ІНШІ „ЗАКИДИ“.

Подібні наклени є й ті, що націоналісти віддали Карпат-ську Україну на поталу нім-цям. Німці були одиноким чинником, що міг тоді вряту-вати Карпатську Україну пе-ред мадярами. Не було тоді іншого чинника, щоб міг це зробити. Чи ж можна когось так дуже осуджувати, коли він пробував цей чинник нахлони-ти до помочі Карпатській У-країні?

Чому ця гетьмансько-ради-кально-большевицька зграя не скаже виразно, до кого треба було звертатись? Чому геть-манці не винують свого „геть-мана“, що, сидючи в Берліні, не виведав помочі в Гітлера? Чому радикали і большевики не громлять за Карпатську У-країну гетьманців і Скоропад-ського та його впливи в Бер-ліні, а разом з гетьманцями своє вістрія звертають проти націоналістів?

Хіба не тому, щоб ось таки-ми спільними заходами зни-щити ту рідну, творчу, жит-тездатну струю, що так бли-скуче задемонструвала себе в Карпатській Україні?

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ОЛИФАНТ, ПА.

Організаційні збори.

Перші організаційні збори відділів У. Н. Союзу відбулися 4 червня ц. р. в Домі У. Н. Союзу в Оліфанті, Па. Збори були скликані гол. радним О-нуфриєм Запоточним. Присутні були члени й урядники з від-ділів: 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 86, 185.

Збори відкрив гол. радний О. Запоточний, пояснюючи членам ціль зборів. По корот-кій промові покликав на го-лову до перепроведення збо-рів Демка Хомина; на секре-тарів — Павла Саламаха й Андрія Тараса. По виборі пре-зидії Д. Хомин подякував усім членам за їх честь і довіря до нього, причім заявив, що буде старатись перепровести збори якнайкраще. По кіль-кох словах своєї бесіди по-кликав до слова гол. рек. се-кретаря У. Н. Союзу, п. Д. Галичина.

Промова п. Галичина була дуже влучна, тому, що він за-сував, як наша організація по-чала існувати від свого почат-ку і як по при ній повстали й інші допомогли організації. Причім подав, як У. Н. Союз зростає з кожним роком, які були переміни, реформи. За згодою членів останню реформу У. Н. Союз перевів у життя

КУБСЬКА ШТУКА.

Ріта Льонга, кубська різьбарка, котрої різьба „фігура“, виставлена на виставі штуки латинської Аме-рики в музею Риверсайд у Нью Йорку, викликала за-гальне зацікавлення. Коло статуї сама різьбарка.

в 1932 році. Та реформа, ко-тру введено найпізніше, є най-модернішою для членів. Нині кожний вдоволений, що є чле-ном У. Н. Союзу, який стоїть на найвищій ступні серед ін-ших допомоглих організацій і декуди перевищує своєю сто-пою американські асекурацій-ні компанії. Крім того У. Н. Союз дає велику поміч невилі-кувано хворим членам; а та-ких членів є поважне число. Кожного місяця Союз випла-чує сотки доларів. Члени, ко-трі побирають таку допомогу, не платять більше нічого, хі-ба свої місячні вкладки. При-чім спомінув, що в минулому році У. Н. Союз злучився з організацією Згода Братств. Це також було зроблене за згодою членів обох організа-цій. Нині члени, котрі були членами Згоди, більше вдово-лені, що прийшло до злуки, бо тепер мають більше запев-нення і більш користі, як по-передньо.

По скінченні промови п. Га-личина Демко Хомин віднісся до членів, щоб, хто хоче, да-вав деякі питання, котрі бе-сідник дуже радо пояснить.

Члени розвинули живу уч-аст у питаннях. Забирали го-лоси: Анна Мазник, Стефан Сисак, Іван Савчак, Юрій Хи-ляк, Іван Турко, А. Тарас.

Всі члени дістали задовільну відповідь. На закінчення п. Галичин покликав зокрема у-рядників кожного відділу і питався, що вони до цього ча-

су зробили для У. Н. Союзу і скільки прирікають зробити, тобто зорганізувати нових чле-нів у цій році? Цей рік є ду-же важним роком для орга-нізації і для її членів, бо са-ме ми в тім році обходимо 45-літній ювілей існування У. Н. Союзу. Кожний присутній член і урядник зобов'язався щиро працювати на полі організа-ційним для добра У. Н. Союзу. На тім зборі закінчено.

Павло Саламах, секр.

Андрій Тарас, секр.

Наші часи.

Два приятелі-стоять на залізничному двірці на пе-роні. Один із них подає руку своїй нареченій, яка на хвилинку входить до вагону. Перший приятель до другого:

— Ти бачиш! якийсь чу-жий мужчина поцілував твою наречену!

Другий: — Що ж я мо-жу зробити? Це її чоло-вік; він виїжджає на від-пустку перед своїм розво-дом.

У країні ошадних.

В шотландському шпі-талі схвилюваний лікар вбігає до салі з недужими, підходить до одного ліж-ка і каже:

— Вибачте мені, але я підчас операції у вашому животі забув одну рука-вичку, тому прошу вас ще раз до операційної салі!

Недужий задумується і каже:

— А кілько коштує така рукавичка?

— Шилінга.

— То дорахуйте собі шилінга до рахунку і дай-те мені спокій.

Адвокатська рада.

— Пане меценасе! Мій чоловік поводитьсь зо мною дуже зле. Що я маю робити?

— Не треба жіночих скарг, а енергійної акції!

— Але якої?

— Внесіть негайно скар-гу!

Між найменшими.

— Чи маєш малого брат-чика? — питається Пе-трись Ромчика.

— Ні.

— А може малу сестрич-ку?

— Ні!

— То кожд ти беш?

ПАНІ ФАРЛОВА.

Жінка Джеймса Фарлі, генерального поштай-стра, підчас бенкету в одному ньюйорському готелі. Коло неї сидить Артур Дейвис, один з визначних фабрикантів.

Д-р А. Т. Мізак.

НАЩО ВМИРАЮТЬ ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

Переглядаючи книги У. Н. Союзу (як головний контроль за рік 1937, крім фінансових справ знаходився в такий спосіб членів У. Н. Союзу, їх вік, суму аскурації, як також листу померлих членів. А треба нам знати, що за 1937 рік померло в нас 220 членів, себто 214 членів дорослих і 6 дітей. При цьому зазначаю, що У. Н. Союз виплатив родинам тих померлих членів суму \$176,868.

Для нас це велика втрата. Никого померлих дорослих членів У. Н. С. за рік 1937. Виказ померлих дорослих членів У. Н. С. за рік 1937.

Число поряд.	Назва недуги, на яку померли члени	Скільки з 214 чл. померло	Процент з 214
1	Серцеві недуги	59	27.58
2	Запалення легенів	31	14.48
3	Пістрьяк (рак)	30	14.01
4	Сухоти	23	10.74
5	Припадковий смерті	18	8.41
6	Самогубства	8	3.73
7	Мозкові кровооток	7	3.27
8	Недуги шлунка, кишків і т.п.	6	2.80
9	Цукровий діабет	5	2.33
10	Недуги нирок	4	1.86
11	Ріжні нарости	4	1.86
12	Ріжні захворювання	4	1.86
13	Вола	3	1.40
14	Недуги печінки	3	1.40
15	На такі недуги як запалення мізку, пиятику, параліж, малокровність, розвільнення, жовтачку, падачку та недуги селезинки померло по 1 членові, разом	9	5.21
	або на кожну недугу окрема	1	0.47

Тепер треба нам приглянутися, скільки померло на яку недугу і в якому віці. Отже:

1. На серцеві недуги померли:

1 член у 28 році життя	
3 члени	між 31 і 40 р. життя
17 членів	" 41 і 50 "
17 "	" 51 і 60 "
18 "	" 61 і 70 "
3 "	" 71 і 77 "

Разом 59 членів або 27.58% з 214.

2. На запалення легенів (pneumonia) померли:

1 член у 20 році життя	
2 члени	між 21 і 30 р. життя
2 "	" 31 і 40 "
6 членів	" 41 і 50 "
11 "	" 51 і 60 "
7 "	" 61 і 70 "
2 "	" 71 і 80 "

Разом 31 член, або 14.48% з 214 членів.

3. На пістрьяк (рак) померли:

9 членів	між 41 і 50 р. життя
15 "	" 51 і 60 "
5 "	" 61 і 70 "
1 "	" 71 і 80 "

Разом 30 членів, або 14.01% з 214 членів.

4. На сухоти (tuberculosis) померли:

3 члени в 18. році життя	
3 "	між 21 і 30 р. життя
2 "	" 31 і 40 "
6 "	" 41 і 50 "
6 "	" 51 і 60 "
3 "	" 61 і 70 "

Разом 23 члени, або 10.74% з 214 членів.

Увага.

Помінаючи всі інші недуги, бачимо виразно з підвищення наведених чотирьох таблиць, що найбільше вмирає наших членів на серцеві недуги, запалення легенів, пістрьяк та сухоти.

Серце — орган життя.

Серце чоловіка — це незначна вічна помпа, що помпує кров та розсилає її по всіх закутинах нашого тіла. А ця кров достатняє поживи всім органам нашого тіла.

Чи ми працюємо, чи спочиваємо-сидимо, чи їмо, чи спимо, серце все це, розширюється, набирає крові, корчиться і тисне кров у жилі. Воно не спочиває, а все це, 24 години на добу й утримує рівня циркуляцію, рівний обіг крові по цілому тілі. Воно не спочиває, хіба тоді, як розширюється і коли до серця набігає кров із жил.

Серце — це орган, від якого залежить наше життя. Перестане серце бити, кінчатиме наше життя.

1. Недуги серця проявляються в двох періодах нашого життя. Як бачимо з підвищення наведеної таблиці, на серцеві недуги, люди вмирають або в молодім віці (20—30), або в старшій, почавши по 40 літах.

Недуги, що проявляються в молодих літах, є т. зв. ревматичні недуги серця (rheumatic heart), котрі спричиняє простуда, ревматизм, запалення мигдалів (tonsillitis), або якесь інше захворювання. Ці недуги можна тепер дуже успішно лікувати. Треба лише таке лікування почати вчасно та продовжати аж до викування. Мигдалки, як надлишки, треба вирізати і не слухати людей, що то все знають, та кажуть, що в краю цих операцій не переводилися.

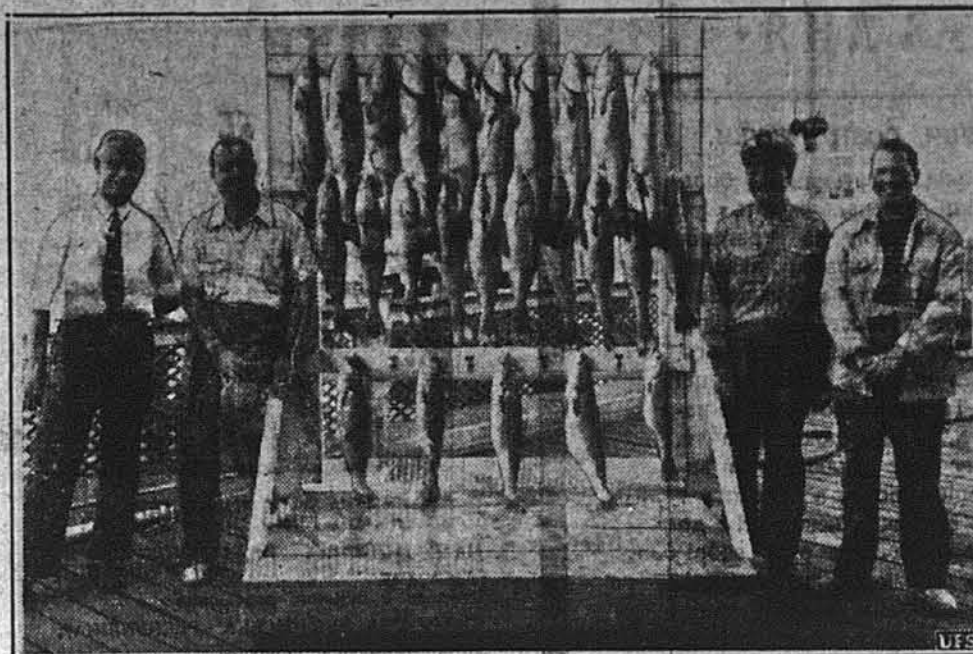
В цей спосіб можна багато людей урятувати від серцевих недуг у молодім віці.

Друга форма недуги серцевої є т. зв. серцеві недуги одичені (congenital heart diseases), коли дитина родиться вже з якимись недомоганнями, або ушкодженнями серця, як штивні клітини серця, тісна оболонка серця (pericarditis), або в недугах сифілісу і т. д. Розуміється, лікування тут уже не такі успішні. Але і тут можна дещо улегшити. Та таких певно в нас не було, бо лікарі при оглядинах їх не перепустили.

Друга форма серцевих недуг приходить у старшій віці — вже по 40 літах життя.

Тяжкі умови праці, напруження, нервові подразнення, надлишня фізична праця, а притім наше нерозуміння відживлення, пиятика, курення, підвищує тиснення крові, розтягає м'язи серця, перепрацьовує їх та всім цим спричиняє недуги серця. В кого тільки покажуться перші ознаки серцевих недуг, як неправильне биття серця, скорі задихання, умучення і т. д., цей повинен заручитися совісного лікаря. При розумінні і совісному лікуванні навіть і такому хорошему можна ще продовжити життя на 5—10 літ.

Лікування. Лікувати на серце в нинішніх часах уже не практика. Наука медицини вже знає певні середники і не тре-

ЗДІЙСНЕННЯ МРІЙ РИБАКА.

Рибакі, що вибралися з вудками з Атлантик Сіті, Нью Джерзі, на океан ловити рибу, попали на лаву риби "вік" та добре обловилися. Найбільша риба важила понад 12 фунтів, найменша 7.

ба нічого випробувати. Ліки, як "digitalis, coferin, camphor" і т. д., є вже випробувані та обчислені до йоти. Треба лише лікування почати вчасно, піддатися совісному лікареві, а ще краще — бути в шпиталі. Тоді і лікування буде успішніше.

2. Запалення легенів.

Другою з черги недугую, що забрала 31 наших членів, є запалення легенів, або т. зв. пневмонія.

З вище наведених таблиць видно, що померли 2 члени між 21 і 30 роком життя, 6 між 41 і 50 р. життя, а 11 членів між 51 і 60 роком життя. Значить, що від 40 року життя до 70 року, себто останніх 30 літ, запалення легенів є більш фатальне. А особливо по 50 році життя.

Запалення починається звичайно через простуду. Хорий спочатку гарякує, потім, має дріоті та вже по кількох днях починає покашлювати, спльовувати по трошки крові. Легені опухають та заповнюються плинном, матерією, або і кровю. Віддихання погіршується з 18—20, до 40 або і 60 разів на хвилину, а гарячка підноситься до 103, або 104 ступнів Фаренгейта. Хорий спадає значно на силі. На губах виходять прищі, а лікар стверджує, що хорий має запалення.

Щож робити та як остерігатися перед цією недугою? В першу чергу треба стерігтися всякої простуди. Всяку, навіть найменшу простуду треба серйозно лікувати. Особливу увагу треба звернути на простуду в людей, котрим мінає 40 років, а ще більше в тих, що є коло 60. Запалення являється тут майже фатальністю. Старший чоловік вже не має тої відпорності, що її мають молодші люди. Не має він уже і тої енергії та сили, щоби побороти цю недугу.

Лікування. Лікувати запалення можна ще найуспішніше в шпиталі. Тому конечно треба перевезти хорого чим-

скорше до лічниці. Найновіші середники в лікуванні запалення є тепер т. зв. сироватка (serum) та новий лік — "sulfa-pyridines". При добрих обставинах та на часі у шпиталі урятовується життя половину хорим (50%).

Про це власне треба пам'ятати. Остерігатися всякої простуди, а коли вже стверджене, що хорий нездужає на "номонію", негайно такого перевезти в лічницю.

3. Пістрьяк.

На рака (cancer, carcinoma), або пістрьяк — як показують наші вирахування, померло 30 членів з 214, або 14.01%. Щож це за недуга оттой пістрьяк?

Пістрьяк звичайно починається з старої хронічної, незагоєної рани. Рана така то пригоїться, то знов розкладається. Клітини (cells) на такій рані часом перетворюються з нормальних в сиброїчні (embryonic cells), котрі дуже скоро множаться, зїдають усе поживу, розмножуються і тим способом витворюють нарости (tumors). Нарости ці — з причини скорого росту — розпадаються і творять більші рани та кровооток. З часом нарости ці поширюються та атакують сусідні місця тіла і цим пістрьяк поширюється, або переноситься в інші місця. Приміром пістрьяк у грудях жінок дуже скоро переноситься в залози під пахами, а з часом і до легенів. Пістрьяк з шлунка скоро атакує печінку, або й кишків. А стається це в той спосіб, що одна клітинка пістрьяка, одно його зернятко переноситься у відплив крові з одного місця в друге і коли тільки знайде там відповідний ґрунт (пр. залози), починає тут рости, множитися та засновувати нову колонію пістрьяка.

Ще інший рід пістрьяка, або т. зв. "sarcoma" (пістрьяк м'язів) переноситься з відпливом крові жилами і приймається та починає рости, де тільки може вчепитися, як губка. Тому власне говорять, що на пістрьяка нема ліку. Бо як є він уже в однім місці, то дуже

певне, що вже десь розсидився і в інших місцях.

Пістрьяк звичайно проявляється найчастіше в шлунку. Люди ці хорують, як кажуть, на нестравність, або катар шлунка. Та поправді великий процент цих хорих занепадає на шлункові боляки (gastric ulcers). А коли цих боляків не виликовується і вони стають хронічними, то згодом перетворюються в пістрьяк.

Такий хорий скаржиться звичайно на біль у шлунку по їдженні, в його калі можна знайти кров, тратить на вазі, незабаром починає по кожнім їдженні блювати, а в короткім часі стає нездібний до ніякої праці та доживає свого життя в ліжку.

З шлунка пістрьяк може поширитися на кишків, пролік, або поживитися в печінці, черевослинні, або й у інших органах. Може також початися в цих органах і переноситися до шлунка, кишків і т. д.

Інші роди пістрьяка починаються на обличчі, в грудях жінок, або їх полових частинах, або дещо в т. зв. залозах. Та форма його поширення є та сама.

(Кінець буде).

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
Аналіз крові для подружжого свідчення.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697.
Офісні години 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуґи.
X & Флюороскоп.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ДЕ ТХАТИ НА ВАКАЦІЇ?

Хтоб хотів виїхати на ЛІТНІ ВАКАЦІЇ в "контри", знайде в мене найвідповідніше місце. Мало до виїзду кімнати на ціле літо. Прямую на свої харчі. По далам інформації прошу писати: 139.
Mrs. WILLIAM TURSKEI,
Box 66,
Chesterfield, Conn.
Telephone: New London 2-4604.

ВИПРОДАЖ

Красні Гукальські Деревляні Вироби, які малюють на Ситовій Виставі, як Красні годинники з Трикутним вишиванням по середині, Красні попельники (ash tray), Термометри, Деск Сети (у 4 кавалках), Ручки до пер, малі Бюрок для жінки і т. д. Красні деревляні річі по знижених цінах. Замовлення шліть до: 130-4

PETER MARTINUK,

120-11 — 14th Road,
College Point, L. I., N. Y.
(Близько Ситової Вистави)

ВЗОРІ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПЛЬОВАНИ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ЕВГЕНІЙ ВАСИЛЕНКО

Повідомляю всіх О. Духовних Кураторів Церковних: Приймаю замовлення на "Іконостаси", Вітари, Тетраподи.
Малюю Церкву і Театральні Декорації.
Все по приступних цінах. Один український артист, що виконав найбільше робіт по церквах в Америці.
EUGENE WASYLENKO,
Artist
248 E. 13th St., New York City

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшою сребристістю сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним покляпанням косить пару днів. Коса широка \$2.50 з пересиланням 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.

Зачовлення враз з грішми посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без різниці, як далеко позв. Нюарком. Бразил погребів тел. фонуйте до нас. Обслуга швидко і дешево.
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удкертелер зриває погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

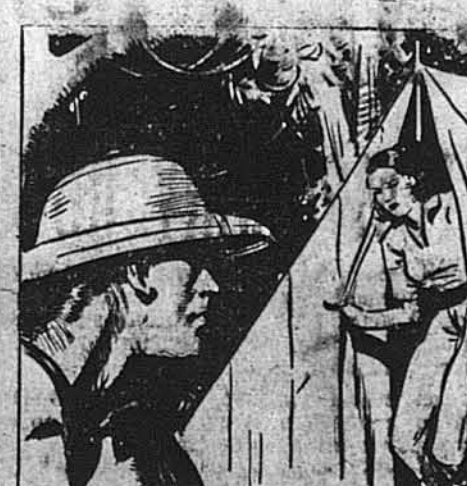
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 6-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(7)

Зловіщими очима Спайк і Трол слідували за кожним рухом Гонфалі і її товаришів. У їх головах містилася одна і та сама думка: якби дістати її в свої руки? Вони оба були переконані, що Гонфала це медій для магічної сили-дорогоцінних каменів. Маючи ті камені і дівчину, вони могли б довершувати чудеса. Гонфала була тепер для них так само потрібна, як і камені.

Але як було її дістати? Хоч вона знаходилася у недалекий віддалі, виразно, перед очима, то проте доступ до неї був майже виключений. Вони не мали при собі іншої зброї, як стріли і луки. А товариство Гонфалі, наскільки вони могли це запримітити, було знаменитим узброєним стрільцями. Не говорячи вже про те, що тих було далеко більше.

Та всетаки несамоствита жадоба не відтала їх від цілі. Коли цілком стемніло, вони підсунулися можливо якнайближче до табору. Заховавшись у корчах, у високій траві, вони почали підслухувати розмову, що велася у таборі. „Я думаю, що Гонфала не може йти з нами на лови, а мусить оставатися у таборі“, говорив Вуд. „Чому?“, запитала Гонфала.

„Бо лови на льва занадто небезпечні для жінки“, заговорив Вуд. „Алеж ти забуваєш, що половити на льва це для мене не першина. Я половив успішно з Каджі. Чомуб я мала боятися тепер це робити? Крім того я добрий стрілець і люблю цей спорт“. Так переконавши товаришів, Гонфала рішилася йти чергового дня на лови. Спайк і Трол тим дуже зрадили.